

Barn med teckenspråk samt adopterade och nyanlända barn

Teckenspråk

Med begreppet teckenspråkiga avses döva, dövblinda, vuxendöva, hörselskadade och språkstörda personer (Lyxell, 2014, s. 25). Hörande barn som växer upp med teckenspråkiga föräldrar har också svenskt teckenspråk som modersmål och utgör ca 40 % av den totala andelen modersmålstalare i svenskt teckenspråk (ibid.).

Förskolan ska aktivt arbeta med att stötta barn med teckenspråk i sin språkutveckling. Dock är skillnaderna mellan olika barn väldigt stora avseende hur mycket barnet hör och hur barnet och dess vårdnadshavare arbetat med teckenspråk. Därför ska pedagogerna tillsammans med vårdnadshavarna göra upp en individuell plan för hur detta arbete ska gå till. Stöd i detta arbete ges av specialpedagoger, talpedagoger samt stödenheten på förskoleförvaltningen.

Nyanlända barn

När nyanlända barn börjar på förskolan bokar avdelningspersonalen in ett längre introduktionssamtal med vårdnadshavarna. Boka in en tolk och förbered samtalet genom att gå igenom det du vill lyfta upp samt se till att vårdnadshavarna kan få nödvändig skriftlig information (avdelningens telefonnummer, öppettider osv.) om förskolan på sitt språk, antingen genom att ni på förskolan översätter det eller genom att tolken hjälper till med detta under samtalet. Information om förskolan för vårdnadshavare, ”Förskolan är till för ditt barn”, finns på skolverket.se på flera olika språk. Skolverket har också en broschyr för nyanlända om hur förskolan fungerar ”Förskolan och förskoleklassen - för nyanlända”. Även den hittar du på skolverket.se.

Innehåll för introduktionssamtal med nyanlända barns vårdnadshavare:

- Möjlighet för vårdnadshavarna att berätta om sitt barn och för pedagoger att ställa frågor kring barnet
- Dialog kring förskolans uppdrag samt vårdnadshavarnas tankar kring förskolan
- Genomgång av och dialog kring hur en förskoledag kan se ut

Bilaga 12 – Utforska språken!

- Information till vårdnadshavarna om förskolans uppdrag med att stötta modersmålet och utveckla det svenska språket samt hur ni praktiskt arbetar med detta.
- Kartläggning och översättning av viktiga begrepp för barnen samt nyckelbegrepp i vardagen som kan vara bra att känna till för att få vardagen att fungera t.ex. ord och begrepp kring material på förskolan både ute och inne, begrepp för klädesplagg och skor, maträtter och dryck, toalett mm.
- Översättning av nyckelbegrepp som ni identifierat i det pågående projektarbetet
- Kartläggning av ord och begrepp som är meningsfulla och intressanta för barnet utifrån barnets intresseområden
- Be om att få ta en bild på vårdnadshavarna som ni kan använda som ett bildkort när ni pratar om barnets familj med barnet (eller på hela familjen om det är möjligt).
- Fråga om vårdnadshavarna kan tänka sig att läsa in en saga på barnets modersmål på lärplattan.
- I övrigt gäller samma upplägg för detta samtal som för de övriga introduktionssamtalen

Förberedelse tillsammans med barnen i gruppen

Barnen som går i den grupp det nya barnet ska börja i ska vara delaktiga i introduktionen.

- Tillsammans kan ni tänka över hur ni ska välkomna det nya barnet. Hur gör man när man välkomnar någon? Hur gör man för att någon ska känna sig välkommen?
- Hur ska ni göra för att det nya barnet ska uppleva förskolan som en intressant och rolig plats? Här kan barnen tänka kring hur ni organiserar arbetet under t.ex. den första veckan; i vilka sammanhang och kring vilka material kan barnen mötas? Vad är det de vill visa eller göra tillsammans med det nya barnet?
- Vilka barn möter det nya barnet och dess vårdnadshavare under de första dagarna? Vilka barn visar det nya barnet runt på förskolan?
- Förbered er också genom att prata om vilket språk det nya barnet pratar och vilka språk barnen i gruppen pratar. Finns det något barn eller någon vuxen på förskolan som pratar samma språk? Hur man kan göra för att förstå varandra om man inte har ett gemensamt verbalt språk? Vilka förslag har barnen på hur man kan hjälpas åt att förstå varandra?
- Vad vill barnen berätta om förskolan för det nya barnet och dess vårdnadshavare?

- Har barnen några frågor de vill ställa till det nya barnet och vårdnadshavarna?

Förberedelse i arbetslaget

- Innan barnet börjar ska applikationer på barnets språk laddas ner och även annat material på barnets språk ska göras som t.ex. bildkort med text på barnets språk samt på svenska. Dessa kort kan göras utifrån de vardagliga begrepp, nyckelbegrepp samt andra, för barnet viktiga begrepp som ni samtalat om under introduktionssamtalet med vårdnadshavarna. Ha också en dialog med barnen i gruppen om vilka ord och begrepp de anser vara viktiga att göra kort av.
- Förbered också de första två veckorna så att vårdnadshavarna och det nya barnet redan hemma kan prata om vad som ska hända nästa dag.
- Se över böcker, musik mm. som finns på förskolan – finns något på barnets språk? Kan ni låna material från någon annan förskola eller från biblioteket?
- Vilket material behövs för det arbete ni planerat för tillsammans med barnen? Be att barnen tillsammans med er kollar upp att allt finns på förskolan.

Adopterade barn

Barn som adopterats från andra länder har ett annat modersmål än svenska till en början. När barnen sedan kommer till Sverige kommer de att börja lära sig svenska medan modersmålinläringen oftast avbryts. Då utvecklingen av det första modersmålet upphör tar svenskan istället platsen som modersmål - adoptivbarn byter därmed modersmål. Dock kan det vara bra att adoptivbarnen får möjlighet att också utveckla sitt ursprungliga modersmål:

”Att som adopterad forma sin identitet handlar om att integrera olika aspekter av sin livshistoria, även före adoptionen” (Irhammar& Cederblad, 2006, s.35).

Även barnkonventionen är tydlig med att adopterade barn har rätt till sitt ursprung. Att få kännedom om sitt ursprung och att kunna integrera ursprunget med nuet är viktigt för många adopterade barn (Irhammar& Cederblad, 2006, s.47). Språket kan ses som en del av detta ursprung. Därför har utlandsadopterade barn i Huddinge kommun rätt till modersmålsstöd på förskolorna även om språket inte används aktivt i hemmet.